

Vergaderjaar 2012–2013

33 400 V

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) en van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking (XVII) voor het jaar 2013

E

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 10 januari 2013

In haar commissievergadering van 25 september jl. heeft de vaste commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties kennisgenomen van de antwoordbrief d.d. 14 september 2012 van het ministerie van Buitenlandse Zaken op het halfjaarlijkse toezeggingenrapport van 20 juli 2012 (33 000 V, AH). Dit was voor de commissie aanleiding om met betrekking tot toezegging T01187, inzake de Samenwerking binnen de Raad van Europa, en toezegging T01196, inzake de evaluatie werkprogramma Benelux, aan de toenmalige minister van Buitenlandse Zaken de een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen bij brief van 9 oktober 2012.

De huidige minister van Buitenlandse Zaken heeft op 9 januari 2013 gereageerd.

De vaste commissie voor Europese Zaken¹ brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier vaste commissie voor Europese Zaken,
F. Bergman

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Van der Linden (CDA), Broekers-Knol (VVD), Kox (SP), Franken (CDA), Nagel (50PLUS), Elzinga (SP), Koffeman (PvdD), Kuiper (CU), Strik (GL) (*voorzitter*), K.G. de Vries (PvdA), Knip (VVD), Martens (CDA), Backer (D66), Th. de Graaf (D66), De Boer (GL), De Lange (OSF), Schrijver (PvdA) (*vice-voorzitter*), Postema (PvdA), Sørensen (PVV), Popken (PVV), Swagerman (VVD), Van Dijk (PVV), Bruijn (VVD)

BRIEF AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Den Haag, 9 oktober 2012

In haar commissievergadering van 25 september jl. heeft de commissie ESO kennisgenomen van de antwoordbrief d.d. 14 september 2012 van het ministerie van Buitenlandse Zaken op het halfjaarlijkse toezeggingenrapport van 20 juli 2012 (33 000 V, AH). Dit was voor de commissie aanleiding om met betrekking tot toezegging T01187, inzake de Samenwerking binnen de Raad van Europa, en toezegging T01196, inzake de evaluatie werkprogramma Benelux, u de volgende vragen en opmerkingen voor te leggen.

Tijdens de Algemene Europese Beschouwingen (AEB) van 19 april 2010 is gesproken over de appreciatie van en inzet voor de Raad van Europa (RvE) in het Nederlandse regeringsbeleid en de voorttrekkersrol die Nederland heeft ten aanzien van de Raad van Europa, met name ook ten aanzien van financiële middelen en de begroting.² De toenmalige minister van Buitenlandse Zaken betoogde dat de Raad van Europa prioriteit heeft in het Nederlandse beleid. In het kader van de inzet voor de Raad van Europa betoonde de minister zich onder andere voorstander van intensivering van de samenwerking van deze organisatie met andere internationale organisaties zoals de EU, de OVSE en de VN, zodat in de gevallen waar een overlap van werkgebied is duplicatie kan worden voorkomen. Daarbij werd ook opgemerkt dat de toetreding van de EU tot het EVRM een stap in de goede richting is voor het tot stand brengen van meer synergie met de Europese Unie.

Ten slotte heeft de minister van Buitenlandse Zaken tijdens het debat toegezegd een strategie te ontwikkelen om te bewerkstelligen dat andere gelijkgezinde landen haar visie op de Raad van Europa gaan delen.³

De commissie heeft in het afgelopen jaar initiatieven gezien van de Nederlandse regering die haar inzet – op onderdelen – voor de Raad van Europa bevestigen. Dit bleek onder andere tijdens het beleidsdebat over het Europese Hof voor de Rechten van de Mens op 13 maart 2012 en tijdens de AEB van 3 april 2012.⁴ Voorts heeft de minister van Buitenlandse Zaken in het aan de Eerste Kamer toegezonden verslag van 26 juni 2012 van het Comité van Ministers melding gemaakt van het inzetten van RvE-instrumenten in de buurlanden ter assistentie bij de opbouw van democratie en rechtsstaat en van de nadruk die Nederland blijft leggen op effectiviteit en het voorkomen van duplicatie met de EU, VN en de OVSE.⁵ In dezelfde brief ging de minister ook in op een stappenplan ter bevordering van het nakomen door lidstaten van hun verplichting tot uitvoering van Hofuitspraken. Tevens heeft de regering bij diverse gelegenheden de Kamer geïnformeerd over financiële middelen die aan de Raad van Europa ter beschikking worden gesteld.⁶

In haar reactie van 14 september 2012 op toezegging T01187, naar aanleiding van het halfjaarlijkse toezeggingenrapport, laat het ministerie van Buitenlandse Zaken weten dat «[d]eze toezegging dateert uit 2010 en is gedaan in de context van de inzet van het toenmalige kabinet. Ook dit kabinet heeft een inzet richting de Raad van Europa. In dat licht heeft de

² Eerste Kamer, vergaderjaar 2009–2010, 32 125, nr. 26, p. 1122–1123.

³ Zie toezeggingenregistratie op www.eerstekamer.nl onder nummer T01187.

⁴ Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 32 735, nr. 22; Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 001, nr. 25.

⁵ Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 000 V, AD.

⁶ Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 000 V, AD; Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 000 V, AE.

minister in overleg met uw Kamer op 13 maart jl. toegezegd deze inzet waar mogelijk te ondersteunen door waar nodig en mogelijk coalities te vormen met landen die dicht bij de Nederlandse posities zitten. Dit gebeurt zowel op hoofdstedenniveau als in Straatsburg».⁷ In reactie daarop verzoeken de leden van de vaste commissie ESO de regering nog eens uiteen te zetten welke prioriteit de regering toekent aan de werkzaamheden van de Raad van Europa in het Nederlandse (buitenlands) beleid van de regering en waaruit dit blijkt. Wordt hieraan hoge prioriteit toegekend of moeten andere prioriteiten worden genoemd waaraan de regering meer gewicht toekent? Is in dit opzicht sprake van onverminderde inzet in vergelijking tot die in het jaar 2010 toen de toezegging werd gedaan? Streeft de regering onverminderd naar afstemming van de werkzaamheden van de Raad van Europa met andere internationale organisaties en de betere benutting van het potentieel van de Raad van Europa? In de beantwoording van deze vragen verzoekt zij de minister een en ander te adstrueren met zoveel mogelijk concrete voorbeelden/acties. Waar, wanneer en op welke wijze heeft bijvoorbeeld de Nederlandse regering bevorderd dat de bestaande instrumenten en mensenrechtenexpertise van de Raad van Europa worden ingezet, in het bijzonder in de Arabische regio? Dezelfde vraag ziet de commissie graag beantwoord waar het gaat om de Nederlandse inzet gericht op het beschikbaar stellen van meer middelen voor de Raad van Europa.

Ten aanzien van de toezegging met nummer T01196⁸ (evaluatie werkprogramma Benelux) heeft de minister van Buitenlandse Zaken bij brief van 27 maart 2012 bovendien gemeld dat de evaluatie van de Benelux deel uitmaakt van een breder onderzoek van de IOB naar de versterking van de Europese samenwerking en de Nederlandse positie daarbinnen.⁹ Kan de regering de commissie informeren over de voortgang van dit onderzoek? Wanneer zijn de resultaten te verwachten? Mag de commissie ervan uitgaan dat de werkzaamheden van de Raad van Europa deel uitmaken van dit onderzoek?

De vaste commissie ESO ziet de beantwoording van deze vragen en opmerkingen graag binnen **vier weken** tegemoet.

Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties
M.H.A. Strik

⁷ Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 000 V, AH.

⁸ Zie toezeggingenregistratie op www.eerstekamer.nl onder nummer T01196.

⁹ Eerste Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 000 V, R.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 januari 2013

De Voorzitter van de vaste commissie voor Europese Samenwerkingsorganisaties heeft mij per brief van 9 oktober 2012 enkele vragen gesteld naar aanleiding van een reactie van de Minister van Buitenlandse Zaken op een toezegging over (1) de samenwerking met de Raad van Europa (T01187) en (2) een toezegging over de evaluatie werkprogramma BeNeLux (T01196). Allereerst bied ik u mijn verontschuldiging aan voor de late beantwoording van deze vragen.

(ad 1) Uw vragen over de samenwerking met de Raad van Europa kan ik als volgt beantwoorden: traditioneel heeft Nederland een grote appreciatie en inzet voor de Raad van Europa. Ook de inzet vanuit dit kabinet is onverminderd groot. In uw brief stelt u een aantal concrete vragen, onder meer over de prioriteit die de Nederlandse regering toekent aan de Raad van Europa.

Ik breng u in herinnering mijn toezeggingen tijdens het gesprek dat ik met Uw Commissie voor Europese Samenwerkingsorganen mocht hebben op dinsdag 18 december 2012. Daarin zegde ik toe de komende tijd zowel de Parlementaire Assemblée als het Comité van Ministers van de Raad van Europa te zullen bezoeken.

Ten opzichte van 2010, toen de toezegging werd gedaan, kan zonder meer worden geantwoord dat de inzet van de Nederlandse regering onverminderd groot is. Het werk van de Raad van Europa heeft een hoge prioriteit. Dit blijkt onder meer uit de extra storting van Nederland op de Special account van het EHRM, een account dat naar aanleiding van het Brighton-akkoord werd geopend om de capaciteitsknelpunten van het EHRM te helpen oplossen.

De inzet blijkt ook inhoudelijk uit het feit dat Nederland mede initiator is van een tweetal mensenrechtendebatten, die recent hebben plaatsgehad in het Comité van Ministers (CM); een debat over de rechten van Lesbische, Biseksuele, Homofiele, Transseksuele en Intersex personen (LHBTI) en een debat over godsdienstvrijheid.

Daarmee probeert Nederland de bespreekbaarheid van deze onderwerpen te vergroten en de expertise in het CM te bevorderen.

Ik bevestig desgevraagd dat de Nederlandse regering bij voorkeur niet solistisch optreedt in internationale gremia. Nederland probeert zo veel mogelijk medestanders te vinden voor zijn inbreng, waarmee immers de kans groter wordt op het realiseren van deze inzet.

Zowel in hoofdsteden als in Straatsburg wordt de inzet afgestemd met collega-lidstaten. Op een aantal gebieden ziet Nederland dat samenwerking in de Raad van Europa vooral soepel verloopt met de noordelijke lidstaten. Dit uit zich bijvoorbeeld in een gezamenlijk project voor bevordering van de rechten van LHBTI personen van de Raad van Europa met Noorwegen, Finland en België.

U vraagt mij ook naar de samenwerking en afstemming met andere internationale organisaties. Uitgangspunt van de Nederlandse regering bij het bevorderen van de samenwerking tussen de Raad van Europa en andere Internationale Organisaties is dat duplicatie moet worden voorkomen en dat bij voorkeur een vliegwiel effect ontstaat. Hierdoor wordt de impact van de inzet van de Raad van Europa vergroot.

In het kader van het nabuurschap is Nederland voorstander van de inzet van de kennis van de Raad van Europa in de Arabische regio en heeft om die reden ingestemd met een voorstel van de Secretaris Generaal van de Raad van Europa om zuidelijke buurlanden te helpen op het gebied van mensenrechten, democratie en rechtsstaat.

Gevraagd naar inzet van beschikbaar stellen van meer middelen, wijs ik u graag op de extra middelen voor het Human Rights Trust Fund (HRTF) van de Raad van Europa. De Nederlandse Permanent Vertegenwoordiger is voorzitter van de Governing Body van het HRTF. Zes landen doneren aan het HRTF: Noorwegen, Duitsland, Zwitserland, Finland, Verenigd Koninkrijk (sinds 2012) en Nederland. Nederland heeft onlangs een extra storting gedaan in het Fonds van 250 000 Euro. Het doel van het HRTF is het voorkomen van de toestroom van zaken bij het EHRM door in te zetten op betere implementatie van het EVRM in de lidstaten.

(ad 2) Met betrekking tot de toezegging met nummer T01196 (evaluatie werkprogramma Benelux) antwoord ik u dat de evaluatie van Benelux Unie-samenwerking inderdaad deel uitmaakt van de nog in uitvoering zijnde beleidsdoorlichting «Versterking Europese samenwerking en de Nederlandse positie».

De Terms of Reference van deze beleidsdoorlichting zijn te vinden op de website van de Rijksoverheid: <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/bz/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/08/09/terms-of-reference-beleidsdoorlichting-versterking-europese-samenwerking-en-nederlandse-positie.html> De beleidsdoorlichting heeft betrekking op operationele doelstellingen 3.1 en 3.4 van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken en beperkt zich daarmee tot de samenwerking binnen de Europese Unie, de Benelux en de versterking van de bilaterale betrekkingen met andere EU-lidstaten.

U vroeg of de samenwerking met de Raad van Europa in hetzelfde evaluatie onderzoek werd meegenomen. De samenwerking binnen de Raad van Europa valt echter onder een aparte operationele doelstelling van de BZ-begroting («Een hechtere Europese waardengemeenschap», tot 2012 was dit operationele doelstelling 3.5, vanaf 2012 3.3). De deelevaluatie van de Benelux Unie is in oktober 2012 afgerond en zal u begin 2013 met de beleidsreactie toegaan.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
F. Timmermans